

Psichologo profesija Europoje: pa(si)tikėjimo stiprinimas

Dr. Eleni Karayianni

Europos psichologų asociacijų federacijos (EFPA)

Valdybos narė

Lietuvos psichologų kongresas

2018 m. gegužės 17 – 19 d., Klaipėda

*EFPA sveikinimai
Briuselis, Belgija*

Planas

- Europos psichologijos istorija ir EFPA
- Teisinis psichologijos profesijos statusas Europoje
- Iššūkiai, galimybės, pasirinkimai
- Lietuvos psichologams skirtas žodis

Trumpa Europos psichologijos istorija ir EFPA

Psichologijos ištakos Europoje

- 1879 – psichologijos tyrimų laboratorija (Wundt, Leipcigas)
- 1889 – 1-asis tarptautinis psichologijos kongresas Paryžiuje
- Pirmosios psichologų asociacijos susikūrė:
 - 1901 – Prancūzijoje ir Didžiojoje Britanijoje,
 - 1904 – Vokietijoje,
 - 1910 – Italijoje
- 1920 – 1-asis psichotechnikų kongresas Ženevoje
- Tarptautinis bendradarbiavimas, kai šalių vystymasis nulemtas demografinės, teisinės, istorinės ir ekonominės situacijos

Europinė asociacija: EFP(P)A

- 1981 m. 12 Europos šalių (daugiausiai – Vakarų Europos) psichologų asociacijos susibūrė į Profesionalių psichologų asociacijų Europos federaciją (European Federation of Professional Psychologists' Associations, EFPPA)
- 2001 m. pervadinta į Europos psichologų asociacijų federaciją (European Federation of Psychologists' Associations, EFPA), kuri žymiai išaugo, ypač plėsdamasi į Šiaurę, Rytus ir Pietus
 - 1981 – 12 narių – 21 tūkst. psichologų
 - 1988 – 20 narių – 100 tūkst.
 - 2001 – 31 narys – 300 tūkst.
 - 2013 – 36 nariai – 350 tūkst.
 - 2018 – 37 nariai – virš 350 tūkst.

Perspektyvos pokyčiai

- Pirmuosius 30 m. dėmesio centre – psichologų poreikiai
- 2011 – „iš vidaus į išorę“ – dėmesio fokusas persikelia į visuomenės poreikius
- Pripažįstama:
 - psichologų kompetencija reiškia atsakomybę tarnauti žmonėms ir visuomenei
 - pusiausvira tarp „duoti ir gauti“
- Dėmesys kreipiamas į *Europos* lygiu priimamus politinius sprendimus, kurie liečia tiek psichologus, tiek klientus.

EFPA šiandien

- 37 asociacijos narės (taip pat federacijos, tinklai)
- 12+ asocijuoti ir afiliuoti nariai
 - Bendradarbiavimas
 - Jungtinis atstovavimas
 - Poveikis
- Bendradarbiavimas su EU institucijomis ir kitomis tarptautinėmis organizacijomis

Svarbu būti dabar

- Psichologija kaip profesija – per EFPA – yra pripažįstama tarp kity mokslu profesijų Europoje
 - Jei ne mes, susijusios profesijos užims mūsų vietą

Būtinybė dalyvauti

- Europai *reikia žinoti* ką psichologai gali pasiūlyti, išmokti *klausti psichologų nuomonės ir bendradarbiauti*, taip, kaip tai daroma su kitų sričių specialistais
- Atstovavimas Europiniuose lygmeniu turi įtakos politiniams sprendimams, nuo kurių priklauso moksliniai tyrimai, švietimas ir profesinė veikla
- Galimybės prisidėti prie politikos formavimo tiek Europos, tiek nacionaliniu lygiu.

Psichologijos plėtojimo ir panaudojimo galimybės

- EFPA kaip bendradarbiavimo platforma - inicijuojanti, tarpininkaujanti ir koordinuojanti savo narių rūpimų klausimų sprendimą
 - Surinkti tikslesnę informaciją Europos lygmeniu
 - Dirbti kartu ir dalintis žiniomis
 - Parengti bendrus profesinės veiklos, švietimo ir mokslinių tyrimų standartus bei modelius
 - Stiprinti profesinę etiką
 - Įtakoti nacionalinius teisės aktus

Europe for Psychology

Information on the EU for Psychologists

Brussels, November 2011

Compiled by Marianne Kant-Schaps and Edited by Bernard Caruana

European Federation of Psychologists Associations

EFPA

www.efpa.eu

Brussels, May 2014
EFPA Standing Committee
Psychology in Education

EUROPEAN REFERENCE GUIDE

Offers of Universities in the Area of
Psychology in Education

European Psychologist

Official Organ of the European Federation of Psychologists' Associations
(EFPA)

In this edition:

News Magazine March 2018

EFPa's Corner

In the Spotlight

On the Agenda
Upcoming Conferences
& Events

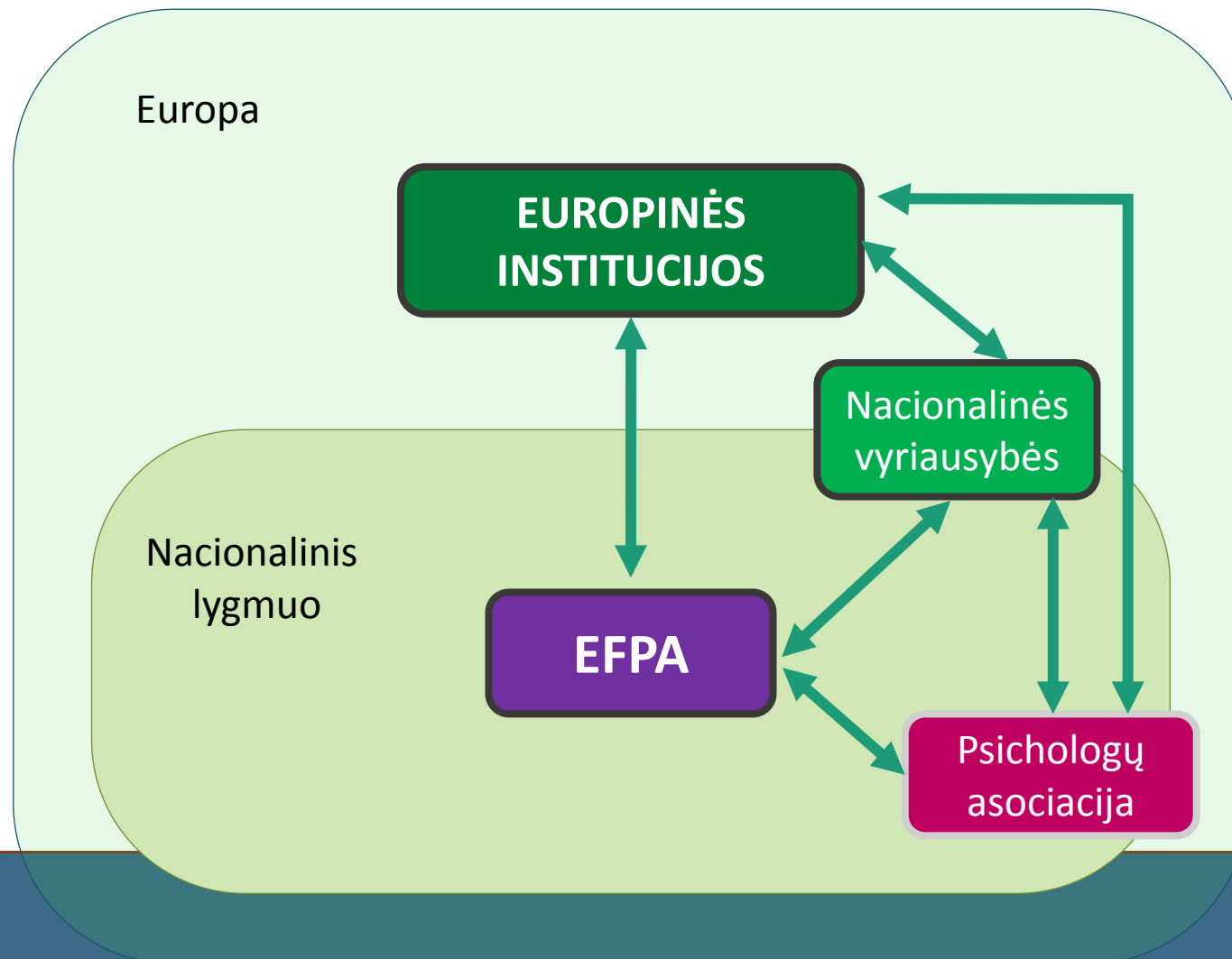

News from Europe

...And More!

Europos ir nacionalinio lygmens susiejimas

Euro **Psy**

European Certificate in Psychology

European Standards for Psychologists'
Education, Training and Competence

Kas yra *EuroPsy*?

- Europos psichologų sertifikavimo sistema
 - Nustato minimalius kvalifikacinius reikalavimus psichologams
 - Apima visą profesiją, todėl padeda išlaikyti psichologijos vientisumą ir identitetą
 - Taikoma visoje Europoje, ir tai sustiprina psichologijos vaidmenį Europoje ir visame pasaulyje
- EFPA nustatyti standartai
 - Tai nėra praktiko licencija
 - Suderinta su Europos direktyvomis 2005/36/EC ir 2013/55/EU

Baziniai reikalavimai

- > 6 metai profesinio mokymo
- > 5 akademinio išsilavinimo
- > 1 prižiūrimos praktikos (kompetencijų ugdymas ir vertinimas)
- Etikos kodekso laikymasis
- Įsipareigojimas nuolat kelti profesinę kvalifikaciją

EuroPsy

European Certificate in Psychology

Norway

Denmark

UK

Netherlands

Germany

Czech Republic

Austria

France

Spain

Portugal

Cyprus

Turkey

Croatia

Finland

Estonia

Latvia

Russia

Hungary

Slovenia

Italy

Greece

Lithuania

Website EuroPsy

www.europsy.eu

EuroPsy
European Certificate in Psychology

efpa
European Federation of
Psychologists' Associations

[News](#) · [FAQs](#) · [Links](#) · [Contact](#)

QUALITY AND
STANDARDS

MOBILITY

POLICIES

INTERNATIONAL

FIND A
PSYCHOLOGIST

ABOUT US

EuroPsy is a European standard of education and professional training in psychology set by EFPA, the **European Federation of Psychologists' Associations**.

Any psychologist who meets this standard can obtain a Certificate and be included in the Register of European Psychologists.

Psichologija Europos lygmeniu - teisinis profesijos statusas

Europos Komisija - GROW/E5 - 2016 balandžio 29

- Bendras reguliuojamų profesijų vertinimas - Reguliavimo sistemos sveikatos paslaugų sektoriuje apžvalga - psichologai ir susijusios profesijos
 - Ataskaita, pagrįsta 2015 m. kovo 6 d. susitikimo valstybių narių informacija
 - Tikslai: a) palengvinti kvalifikacijos įvertinimą ir b) specialistų mobilumą

Statistinė informacija

- Tarptautinis profesijų klasifikatorius (International Standard Classification of Occupations; ISCO)
 - Psichologai klasifikuojami 2 skyriaus “Specialistai“, dalyje “263 socialiniai ir religiniai specialistai“, kategorija 2634 – psichologai
- Iš dalies sveikatos, iš dalies – socialinės paslaugos
- Vakarų Europoje – 100-150 psichologų 100 000 gyventojų
- Rytų Europoje – 50 psichologų 100 000 gyventojų

Statistinė informacija

- Esami teisės aktai apima 1-10 skirtingų profesinių kategorijų
- Psichologai yra TOP 16 populiariausių profesijų, kurių mobilumas didžiausias Europoje
- Studijų trukmė – minimum 4 metai, maksimum - 12 metų
- Po studijų paprastai seka privaloma prižiūrima praktika ir, kai kuriais atvejais, egzaminas

Teisinis reguliavimas

- Neturi
 - Lietuva
 - Liuksemburgas
 - Estija – įstatymas, reglamentuojantis mokyklų psichologus, galvojama apie klinikinių psichologų reglamentavimą
 - Latvija – priėmimo procese
 - Vokietija – reglamentuojami psichologai psichoterapeutai ir vaikų psichoterapeutai
 - Bulgarija – tik turintys psichologijos magistro laipsnį gali teikti paslaugas sveikatos sistemoje

Teisinis reguliavimas

- 17 valstybių narių “Psichologas”
- 9 valstybės narės “Sveikatos sistemoje dirbantis psichologas”
- 13 valstybių narių “Klinikinis psichologas”
 - 3 valstybės narės reglamentuoja subkategorijas (pvz. klinikinis neuropsichologas, klinikinis vaikų psichologas)
- 11 valstybių narių reglamentuoja kitas psichologijos sritis (pvz. eismo, teisės, organizacinę, mokyklų, sporto, konsultavimo ir kt.)

Narystė profesinėje sąjungoje

- 9 valstybėse narėse privalomas
 - Belgija, Graikija, Kroatija, Danija, Suomija, Italija, Nyderlandai (klinikiniai psichologai ir klinikiniai neuropsichologai), Portugalija, Lenkija
- 13 valstybių narių - ne
 - Austrija, Kipras, Čekijos Respublika, Suomija (psichoterapeutai), Prancūzija, Islandija, Airija, Lichtenšteinas, Lietuva, Nyderlandai (sveikatos psichologai ir psichoterapeutai), Šveicarija, Švedija, Didžioji Britanija

Teisinio statuso būtinybė

- Paslaugų vartotojų apsauga ir paslaugų kokybės užtikrinimas (nurodė 16 valstybių narių)
- Visuomenės sveikatos apsauga ir pacientų sauga (pažymėjo 17 valstybių narių)
- Visuomenės saugumas (pvz., ginklo turėjimas, vairuotojo pažymėjimas, teismo ekspertizė, policija ir kt. - nurodė 3 valstybės narės)
- Vaikų saugumas (1 valstybė narė)
- Viešoji politika (1 valstybė narė)

Iššūkliai – Galimybės – Pasirinkimai

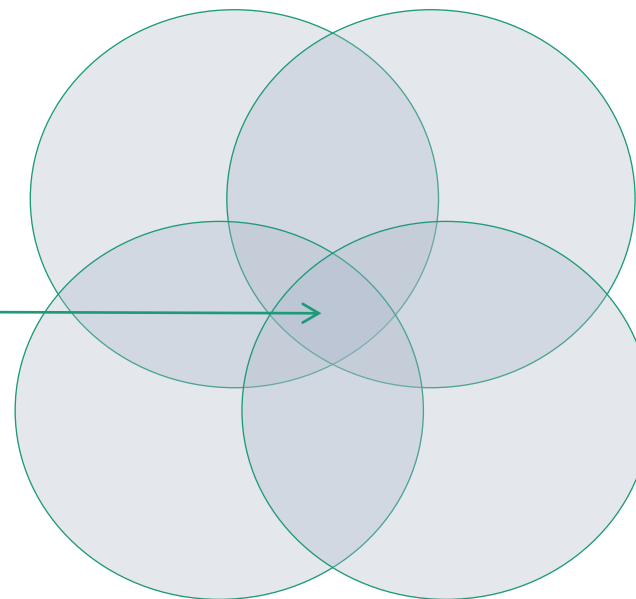
Iššūkliai Europiniu lygiu

- Atotrūkis tarp politikos ir psichologijos
- Galimybių pasirinkimas ir įgyvendinimas
- Įsipareigojimai ir išteklių užtikrinimą
- Dalinimasis ir buvimas įsitraukusiu skirtingais lygmenimis

Iššūkliai nacionaliniu lygiu

- Nacionalinė perspektyva ir šališkumas
- Įvairovė ir neaiškus profilis
- Fragmentuotas įsitraukimas
- Pakankamų resursų pritraukimas

Darymas
tai

Kai reikia
šito

Pasirinkimai

- Psichologijos vienybės skatinimas
- Įvairovės kaip vertybės priėmimas
- Bendradarbiavimas
- Dalyvavimo visuose sprendimų priėmimo lygmenyse skatinimas
- Parama sprendžiant nacionalinius klausimus politiniu lygiu

Lietuvos psichologams skirtas žodis

AČIŪ!

eleni.karayianni@efpa.eu

